

Miroslav SAMARDŽIĆ
Ekološko društvo Koprivnica

MEĐUNARODNI SEMINAR O STRADAVANJU VODOZEMACA NA PROMETNICAMA

Koprivnica, 20. i 21. ožujka 2004.

UVOD

Na proljeće 2004. godine Ekološko društvo Koprivnica, u suradnji s Društvom za proučavanje i zaštitu vodozemaca i gmazova «Hyla», obilježilo je petu obljetnicu od prve akcije spašavanja vodozemaca na prometnici pokraj Đelekovca. Budući da se radi o jedinoj takvoj akciji na području Hrvatske, odlučili smo svoje aktivnosti prezentirati kolegama iz drugih ekoloških udruga i široj javnosti. Kako ne bismo ispali čudaci iz nekog «ludog» kraja, na seminar smo pozvali stručnjake iz Mađarske i Slovenije, koji su govorili o aktivnostima koje oni provode na rješavanju ovog problema u svojim zemljama i na području čitave srednje Evrope.

Seminar je obuhvatio terenski dio 20. ožujka i seminarska izlaganja u Gradskoj vijećnici 21. ožujka.

DANI ŽABA

Prvog dana seminara predvidjeli smo večernji obilazak prometnica na kojima stradavaju vodozemci i proglašavanje Dana žaba u suradnji s turističkom zajednicom općine Hlebine.

Za sve sudionike organizirali smo prijevoz autobusom, ali nas je iznenadio velik odaziv sudionika te smo pored prepunog autobusa «višak» sudionika morali prevoziti osobnim automobilima. Svakako da nam je bilo drago zbog velikog odaziva.

Prvo smo krenuli na prometnicu kod Đelekovca, na kojoj smo prisutnima demonstrirali kako provodimo akciju spašavanja vodozemaca. (Slika 1. i 2.)

Kada smo planirali seminar nadali smo se da će nas poslužiti vremenske prilike te da će sudionici seminara vidjeti barem jednog vodozemca, a ispalo je bolje i od najboljih očekivanja. Vremenske prilike bile su idealne, a migracija vodozemaca bila je u svom maksimumu. Tako smo na najljepši način mogli pokazati što radimo i koja je svrha svega.

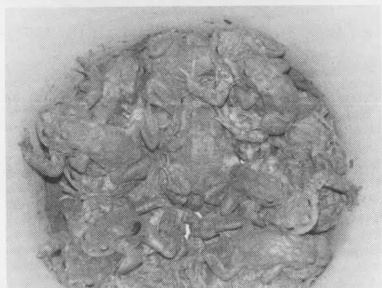
Nakon Đelekovca krenuli smo prema Gabajevoj Gredi, gdje smo prošetali uz mrtvicu u kojoj se mrijesti velik broj žaba iz okolne šume. Migracija na mriješćenje bila je u punom jeku, a svi su se rastrčali kako bi spasili što više žaba. Poslije šetnje išli smo do Hlebina, gdje smo razgledali galeriju te službeno proglasili Dane žaba. Dani žaba su predviđeni kao turistička atrakcija kojom bismo željeli svake godine obilježiti migraciju vodozemaca, privući pažnju javnosti i razvijati svijest o potrebi zaštite okoliša.

Dani žaba, 20. travanj 2004.

Seminar o stradavanju vodozemaca, 21. travanj 2004.

Žabe u kanti.

SEMINAR

Seminarska izlaganja održana su 21. ožujka u gradskoj vijećnici (Slika 3.).

Uvodnu riječ održao je **Dr. Hećimović**, predsjednik Ekološkog društva, koji je jedan od pokretača akcije spašavanja vodozemaca. Nakon njega održana su četiri stručna izlaganja, čije će sažetke iznijeti u sljedećim poglavljima.

Miklós Puky

Naš najcjenjeniji izlagač Miklós Puky došao je iz mađarskog Centra za istraživanje Dunava, Instituta za ekologiju i botaniku mađarske Akademije znanosti. On je ujedno koordinator za sve aktivnosti oko zaštite vodozemaca u središnjoj Europi.

SAŽETAK:

Među mnogim promjenama koje će nam donijeti proširenje Europske unije, među najvećima je izgradnja novih prometnica poput autoceste sjever–jug koja bi trebala povezivati Sjeverno i Jadransko more, te prolaziti kroz Poljsku, Slovačku, Mađarsku, Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. Povećanje broja prometnica i intenziteta prometa ima više negativnih učinaka na okoliš, od cjepljanja staništa do zagađenja, a vodozemci su skupina na koju će te promjene najviše utjecati. U Europi i Sjevernoj Americi dokazani su mnogi negativni učinci prometa na vodozemce, od izuzetno nejednake raspodjele spolova, do izolacije i potpunog istrebljenja mnogih populacija. Suradnja biologa i projekatana neophodna je kako bi se smanjio negativni učinak prometne infrastrukture i izradio sustav kanala za vodozemce. Nevladine organizacije moraju također igrati važnu ulogu u borbi za zaštitu okoliša tijekom izgradnje novih prometnica. Više nevladinih organizacija već je steklo iskustva u provođenju privremenih mjera za zaštitu vodozemaca na prometnicama. U budućnosti bi u projekte zaštite vodozemaca trebalo uključiti što veći broj nevladinih organizacija, što zbog njihovog iskustva u radu na terenu, što zbog podrške širokog pučanstva i podizanja svijesti o potrebi zaštite okoliša. Tako se može pokrenuti velik broj akcija i ostvariti politička podrška. Znanstveno orijentirane organizacije trebaju sudjelovati u planiranju akcija, njihovom nadgledanju i planiranju trajnih mjera za rješavanje problema migracije vodozemaca. Miklós Puky nam je također govorio i o efikasnosti raznih mjera koje se trenutno u Europi provode na prometnicama radi spašavanja vodozemaca. Izdvojio bih sljedeću konstataciju:

«Efikasnost mjera za spašavanje vodozemaca jako varira. Neke od njih osiguravaju prolaz vodozemcima preko ceste, dok je efikasnost drugih mjera ispod 25 %», nakon čega nam je Puky pokazao koji su najčešći nedostaci mjera koje se provode za spašavanje vodozemaca tijekom migracija preko prometnica. Puky nam je prezentirao istraživanja i mjere koje se provode u Mađarskoj. Ostali smo iznenađeni koliko su Mađari daleko ispred nas.

Katja Pobiljšaj

Iz slovenskog centra za kartiranje faune i flore došla je Katja Pobiljšaj. Iznosila je vlastita iskustva s pokretanjem akcija za spašavanje vodozemaca na području Slovenije, koje su počele već krajem osamdesetih godina dvadesetog stoljeća. Osobito nas je dojmila karta Slovenije s ucrtanim lokalitetima stradavanja vodozemaca. Danas su u Sloveniji vodozemci prepoznati kao skupina posebno osjetljiva na promjene u okolišu, pa se njihovoj zaštiti pridaje velika pažnja. Osobito je značajno što su prilikom planiranja prometnica u proces planiranja uključeni biolozi,

a njihovo mišljenje se poštuje, pa se primjenjuju potrebne mjere radi umanjivanja negativnog efekta izgradnje novih prometnica. Slovenci su shvatili da imaju malu zemlju koju treba sačuvati za buduće generacije.

Miroslav Samardžić

Član Ekološkog društva Koprivnica. Svoje izlaganje bazirao sam na prošlogodišnjim istraživanjima o stradavanju krastača na prometnici kod Gabajeve Grede. O ovom istraživanju pisao sam u Podravskom zborniku 2003. godine.

Eduard Kletečki

Na kraju svoje je izlaganje održao Eduard Kletečki, tada predsjednik Društva za proučavanje i zaštitu vodozemaca i gmazova «Hyla». On je ujedno suorganizator ovog seminara. Tijekom izlaganja iznio je osnovne karakteristike vodozemaca, njihovu sistematiku i opisao je pet vrsta repaša, te dvanaest vrsta bezrapaša koje možemo naći na području naše županije. Naglasio je složenost određivanja pojedinih vrsta vodozemaca.

ZAKLJUČAK

Ekološko društvo Koprivnica i Društvo za proučavanje i zaštitu vodozemaca i gmazova «Hyla» kroz ovaj seminar je učvrstilo suradnju te smo odlučili zajednički pokrenuti nove projekte. Na kraju seminara zaključili smo da idućih godina moramo uložiti još više napora kako bismo sačuvali biološku raznolikost Hrvatske. Za 2005. godinu planiramo pokrenuti veliku akciju kartiranja crnih točaka na kojima intenzivno stradavaju vodozemci u Hrvatskoj te uspostaviti kontakt sa školama kako bismo svijest o problemu zaštite okoliša razvili kod najmlađih.